

[Knud Bro.]

end andre. Vi må holde op med at tænke i den dumme finhed efter de mønstre, som blev lagt i fritidsundervisningen.

Man kan netop formulere ligheden i skolen sådan, at den bliver utålelig, sådan at den bliver et lighedens diktatur. Vilhelm Andersen har formuleret det sådan:

„Der skal være lighed mellem mennesker, men der er forskel på folk.“

Det er en betingelse for væksten, at vi kan engagere os, og at vi får mulighed for at udnytte de evner, som er vore specielle.

Jeg er således dybt uenig med Danske Studerendes Fællesråd i de linjer, de har skrevet i deres debatoplæg — som jeg i øvrigt synes er både spændende og igangsættende — når de skriver:

„Ligheden bør kunne opfattes som en slags vejledende samfundsvision, og vi har kun valget mellem at lade uddannelserne virke i udjævrende retning eller i den modsatte.“

Jeg tror godt, vi kan tænke i en anden dimension. Jeg tror netop, at en ny tid giver plads for lighed i værd, men af en mangfoldighed af højst forskellige og ulige mennesker, som er uddannet på en højst mangfoldig måde. Man siger da også, at hvis man kunne gå ideelt til værks, kunne man starte med som samfundets øverste målsætning at sætte selvrealisering og frihedsoplevelse, men det betragter man desværre som umuligt. Ja, hvorfor egentlig det? selv om udtrykkene er rædselsfulde og minder én om et svar fra Inge og Sten Hegeler.

Jeg vil gerne slutte disse betragtninger om vækst med at understrege det, som ministeren også lagde megen vægt på i sin redegørelse her i tinget, nemlig spørgsmålet om de børn, som er legemligt eller åndeligt handicappede. Også for dem er der jo en vækst, selv om den er en anden end vor, men det glemmes ofte. De muligheder, vi byder netop de børn, er ofte alt for ringe til, at vi kan være det bekendt.

Om modenhed. Til menneskelig moden-

hed — og det tror jeg er noget fundamentalt i skolens liv — hører evnen til at opfatte sig selv i en sammenhæng. Det fremmer skolen, og det fremmer samfundet, når man formidler, at forskellige evner kan arbejde på det samme. Den klasse eller gruppe i skolen, der sammen beskæftiger sig med Bornholms geografi ud fra den forudsætning, at én kan ét, en anden noget andet, én ved noget om jordbunden, én kender noget til erhvervsgeografi, og én kan måske tegne, den klasse vil komme ud i tilværelsen, i erhvervslivet og samfundet og overalt, og være bedre egnet til at løse opgaverne end den gruppe, der efter tur er blevet spurgt om indbyggertallet i Rønne, Gudhjem osv. Det er jo også det, erhvervslivet siger til os: pas på, I ikke lærer konkurrencementalitet, hvor det gælder om at kunne svare alene, og hvor det gælder om ikke at hviske til naboen; når I kommer ud i erhvervslivet, har vi brug for, at I hvisker til naboen, at I samarbejder, at I har kendt dette at være en gruppe, der må arbejde sammen. Det er også noget, man er inde på i debatoplægget, når man siger: vi må i skolen lægge større vægt på dette at kunne meddele sig, både at have evner derfor og mod dertil. Der er en alt for lang vej fra den ene til den anden.

Det hører også med til modenhed i skolen — og her kommer jeg til noget af det, hr. K. B. Andersen var inde på — at man kan stille samfundsproblemerne og deres fænomener til debat. Heller ikke jeg tror på en hundrede procents objektivitet i undervisningen, men jeg tror hundrede procent på den som mål. For den, der har påtaget sig det ansvar at være lærer, må der gælde det samme, som er en væsentlig presseetisk norm, nemlig at skelne mellem reportage og kommentar. Ellers mister begrebet „den frie tanke“ sit indhold; den er nemlig kun fri, hvis den har et forhold såvel til præmisser som til konklusion. Til syvende og sidst er videnskab lærdommens moder, og det gælder for uddannelse, som det gælder for videnskab, at i samme